

ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

*Доповідач: Король Світлана Анатоліївна (викладач кафедри
фізичного виховання і спорту)*

Об'єктивні тенденції загальноосвітнього розвитку кардинально змінили і визначили якісно новий характер вимог до фахівця. Тому, головною метою вищого навчального закладу є формування готовності студентів до професійної діяльності. Сучасний науково-технічний прогрес потребує різних аспектів підготовленості людини до трудової діяльності: високого рівня фізичного здоров'я, розумової і фізичної працездатності, комплексної психофізичної готовності та швидкої адаптації до вимог професії.

Фізичне культура та спорт володіючи великим арсеналом методів і засобів впливу на організм молоді, створюють передумови для зміцнення здоров'я, покращення фізичного стану організму, формування професійно-важливих якостей особистості, досягнення високої професійної працездатності й продуктивності праці в майбутньому [1, с.12].

Професійна спрямованість фізичного виховання студентів технічних спеціальностей у ВНЗ відображена у працях Філінкова В.І. (2002) [6], Раєвського Р.Т. (2003) [4], Бондаренко І.Г. (2006) [1], Халайджі С.В. (2005) [7], Церковної О.В. (2007) [8] та ін.

Результати спеціальних наукових досліджень, проведених останніми роками, розширили уявлення про значення і зміст професійно-прикладною фізичною підготовкою (ППФП) майбутніх фахівців. На сьогоднішній день під професійно-прикладною фізичною підготовкою розуміють не тільки формування професійно важливих фізичних якостей і прикладних рухових умінь, але й формування великого комплексу психофізіологічних якостей необхідних для подальшої професійної діяльності особи [3, с.10].

Засобами ППФП виховуються і удосконалюються психічні і вольові якості, отримуються знання і уміння у галузі виробничої і фізичної культури, розвиваються різні професійно важливі сенсорні, розумові, рухові, організаторські і педагогічні навички; забезпечується високий рівень функціонування і надійності всіх

основних органів, систем, психічних процесів людського організму [2, с.24].

Раєвський Р.Т. зазначає, що до особливостей, що впливають на зміст ППФП належать: вид праці, переважні види діяльності, знаряддя праці, форми організації праці, робочі пози, характер моторної дії, шкідливі умови праці, переважні рухові акти, функціональні системи, що отримують найбільше навантаження, психічні процеси, що беруть участь у прийомі інформації [7, с.17].

Сучасні ринкові умови змінили вимоги до спеціалістів технічної групи. Майбутні фахівці повинні мати високий рівень працездатності і професіоналізму, володіти організаційно-управлінськими і технічними знаннями, вміннями і навичками. Багато вимог являються загальними для всіх технічних спеціальностей, та деякі потребують своїх специфічних вимог.

Для спеціалістів цієї категорії характерне чергування періодів незначного фізичного навантаження і достатньо високої рухової активності. За складом моторних дій праця рідко буває однотипною, але часто у вимушеному положенні – сидячи, стоячи. Така організація рухової активності погіршує професійну працездатність, призводить до великої кількості помилок, впливає на життєво важливі функції та системи організму.

Перед більшістю фахівців висувається вимога дозувати невеликі за величиною силові навантаження при користуванні різними ручними і ножними органами керування, інструментами та пристроями. Для цього необхідно виконувати швидкі, точні й економічні рухи, що вимагає спритності та координації рук і пальців, з характерним напруженням зорового аналізатора. Значна кількість рухів за зміну, що може сягати кількох тисяч, призводить до великих витрат енергії і перенапруги нервово-м'язового апарату [3, с.93].

Важливу роль відіграють такі психічні якості, як увага, здатність одночасно сприймати кілька об'єктів, виконувати кілька дій, зосереджуватися на одному об'єкті, утримувати необхідну інтенсивність уваги протягом тривалого часу. Праця супроводжується значним емоційним напруженням, зумовленим високою відповідальністю за прийняття рішень. Спеціалісти повинні не лише здійснювати контрольне управління за різними апаратами та приладами, а і швидко зберати, обробляти, аналізувати та систематизувати інформацію. Це вимагає гарного фізичного розвитку: високого рівня функціонування і надійності організму,

центральної нервової, серцево-судинної, дихальної, м'язової систем, слухового апарату, тактильних та зорових аналізаторів [4, с.25].

Спеціалісти технічної категорії повинні володіти такими фізичними якостями, як загальна силова і статична витривалість всього тіла, силою верхнього плечового поясу, гнучкістю, рівновагою. До спеціальних якостей можна віднести швидкісну витривалість, сенсомоторну координацію, загальну спритність, спритність рук і пальців та ін.

Крім фізичних якостей фахівці необхідний високий рівень психічних якостей: відчуття часу, простору, форми; переключення, розподіл, концентрація, обсяг уваги; емоційна стійкість, довготривала і оперативна пам'ять; самостійність, сміливість, відповідальність [8,с.90].

Враховуючи вимоги, що висуваються до фахівця технічної спеціальності та грамотним управлінням професійною підготовкою студента у процесі фізичного виховання можна значно розширити можливості підготовки висококваліфікованого спеціаліста з обраної галузі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондаренко І.Г. Використання прикладних видів спорту у системі фізичного виховання бакалаврів екології / І.Г. Бондаренко // Інноваційний зміст фізичного виховання в умовах реформування вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації : Всеукр. наук.-практ. конф.– Полтава, 2006. – С. 12–16.
2. Волков В.Л. Основи професійно-прикладної фізичної підготовки студентської молоді / Вовків В.Л. – К. : Знання України, 2004. – 82 с.
3. Пилипей Л.П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів: монографія / Л.П.Пилипей. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009.– 321 с.
4. Раєвський Р.Т. Профессионально-прикладная физическая подготовка: Учебная программа для вузов III и IV уровней аккредитации, готовящих специалистов для энергетического комплекса // Р.Т. Раєвський, С.В. Халайджі. - Одесса: Наука и техника, 2005. – 45 с.

5. Савчук С.А. Корекція фізичного стану студентів технічних спеціальностей в процесі фізичного виховання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.02 - Рівне, 2002. — 18 с.
6. Филинков В.И. Профессионально-прикладная психофизическая подготовка: Программа для машиностроительных академий, институтов и факультетов вузов 3-4 уровней аккредитации/ В.И.Филинков. – Краматорск: ДГМА, 2002. – 36с.
7. Халайджі С.В. Соціальне замовлення на професійно-прикладну психофізіологічну і психофізичну підготовку фахівців енергетичного комплексу // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. в галузі фіз. культури та спорту. — Л., 2005. — Вип. 9,Т.3. — С. 129 – 132.
8. Церковна О.В. Структура комплексної спеціально-професійної підготовки студентів вищого технічного вузу / О.В. Церковна // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр.в галузі фіз. культури та спорту.- Л., 2005. - Вип. 9, Т. 3 – С.89- 93.

Науково-теоретична конференція викладачів, аспірантів, співробітників та студентів кафедри фізичного виховання і спорту : тези доповідей, 26 квітня 2012 р., м. Суми / Відп. за вип. А.Є. Шепелев. - Суми : СумДУ, 2012.